

[Nøhr.]

cielle Omraader. Tænk blot paa de Fejl — nu bagefter kan vi jo alle se, at det var Fejl —, som er begaaet i Købstæderne af alle Partigrupper ved et planløst Vejanlæg som Følge af manglende Byplaner, eller tænk paa de Tab, der er lidt i Kommunerne ved, at man har tøvet for længe med at tage de rigtige Systemer i Brug i Bogholderi og Regnskabsvæsen — mange Sogneraadsformænd paa Landet har bitre Erfaringer herfor —, eller tænk paa, hvor intimt en Købstads forskellige Administrationsgrene skal korrespondere indbyrdes, hvis Tab skal undgaaes, og hvad en Svigten, f. Eks. i Købstædernes Ligningsarbejde, kan medføre, naar der ikke benyttes et effektivt System. En jysk Købstad samlede for et Par Aar siden den økonomiske Ledelse og det økonomiske Tilsyn i en enkelt Mands Haand. Aaret efter indgik henimod 200 000 Kr. i Efterbetalinger i Kommunekassen, og Socialbudgetternes Overskridelser var rigeligt dækket. For andre Købstæder foreligger endnu mere talende Eksempler af samme Art.

Jeg vil i denne Forbindelse give Tilslutning til, hvad et æret Medlem af Landstinget, Hr. Jensen-Stevns, for nylig har udtalt om Ønskeligheden af at finde en praktisk Form for Uddannelse af det kommunale Kontorpersonale, hvilket man for længst i flere Lande er kommet ind paa. Det kunde sikkert ikke mindst anbefales, at man i Købstædernes Skatteafdelinger gik over til en grundig teoretisk og praktisk Uddannelse af det faste Personale, som assisterer i Ligningsarbejdet. Selv den ihærdigste og mest tjenstvillige og paapasselige kan ikke i den Grad være inde i Skattelovgivningens Mysterier, at han kan magte baade den Vejledning og den Undersøgelse, som er nødvendig for at kunne erstatte det manglende personlige Kendskab, man paa Landet kan støtte sig til. Jeg hilser med Tilfredshed, at man nu vil komme ind paa at tage dette Spørgsmaal op i Forbindelse med Undervisningen ved Universitetet i Aarhus.

Jeg har gjort disse Bemærkninger dels for at ville hævde, at den kommunale Økonomi i Virkeligheden, naar alle Forhold tages i Betragtning, meget vel taaler Sammenligning med Statens, og dels for at vise, at Begrebet daarlig kommunal Økonomi ikke falder sammen med Begrebet daarligt stillede Kommuner. Man kan ganske roligt bygge paa den Kendsgerning, den Hovedregel, at det i al Almindelighed er Erhvervsforholdene, der bestemmer Kommunernes økonomiske Stilling, og at denne

naturaligvis forbedres eller forværres yderligere ved den Tilbøjelighed, de velstillede Borgere har til at søge bort fra skattedyrene Kommuner og flytte sammen i Skattely, hvor det kan lade sig gøre. Bortset fra de enkelte Undtagelser, hvor der er Tale om selvforskyldt Elendighed, skyldes Kommunernes Vanskeligheder Forhold, som de ikke selv er Herre over.

De vanskeligt stillede Kommuner er derfor simpelt hen de Kommuner, der savner erhvervsmæssige Forudsætninger for store Indtægter, men som er i Besiddelse af de sociale Forudsætninger for store offentlige Udgifter, som Lovgivningen opstiller for dem. En fattig Mand har i Nutidens Samfund dog en Chance for ved Flid og Sparommelighed at arbejde sig frem til nogenlunde gode Kaar, men en fattig Kommune har i Virkeligheden ingen Chance, den kan ikke undgaa de Udgifter, Lovgivningen paa lægger den, og den kan ikke tage Indtægter ind, hvor der ingen Indtægter er. Samtidig med, at man ad Lovgivningens Vej har søgt at formindske den sociale Ulighed, har man i Virkeligheden tillige ad Lovgivningens Vej skærpet den kommunale Ulighed. En rig Mand i Staten er nødt til at finde sig i at betale efter Evne til Statens nødvendige Formaal, men en rig Mand i Kommunen er ikke nødt til at betale efter Evne til den Kommunes nødvendige Formaal, hvori han tjener eller har tjent sine Penge. Han kan som Fabrikant eller Direktør flytte ud i Skattely med sin gode Indtægt, medens hans Arbejdere forbliver i Kommunen og tvinger Udgifterne til kulturelle, sociale og hygiejniske Formaal op, eller han kan som Aktionær i en af Byens store Virksomheder bosætte sig et helt andet Sted i Landet, hvor Skatten er ringe. Til Staten betaler vi Skat af den Indtægt, vi tjener, og stigende efter Indtægtens Størrelse; til Kommunen betaler vi under den hidtidige Lovgivning Skat efter, hvor vi bor, og i Realiteten stigende, ikke efter Størrelsen af vor Indtægt, men efter Kommunens Fattigdom. Det er derfor intet Under, at de rige Kommuner ligger som grønne Oaser, der trækker de gode Indtægter til sig og klumper kommunal Velstand sammen. Den berømte Høne med Guldæggene finder næsten altid en lun Rede. Tilbage staar den fattige Kommune med Broderparten af Byrderne og ofte med Prædikaten „daarligt styret“ i uretfærdig Tilgift. Ogsaa i Landkommunerne er det jo Erhvervsvilkårene, der bestemmer den enkelte Kommunes Stilling, først og fremmest Jordernes Godhed, Beliggenhed o. s. v., fordi